

Forvaltningsrevisjon
januar 2025

Psykososialt skolemiljø

Flesberg kommune

Viken
kommunerevisjon

Sammendrag

Bestilling

Kontrollutvalget
sak 30/24
05.09.2024

Formål

Prosjektets formål er å undersøke kommunens etterlevelse av gjeldende regelverk og praksis.

Problemstillinger

- I hvilken grad sikrer kommunen et trygt og godt skolemiljø for elevene?

Metode og praktisk gjennomføring

Prosjektet er gjennomført av revisjonens egne ansatte på bakgrunn av kravene som stilles til gjennomføring av forvaltningsrevisjon som prosjekt i "RSK001 Standard for forvaltningsrevisjon".

Informasjonen som er presentert i dette prosjektet, er hentet inn gjennom dokumentanalyse og intervjuer med elever, lærere og rektor.

Vi har fra skolen fått oversendt dokumentasjon for de av skolens elever som per undersøkelsestidspunktet hadde aktivitetsplan. Samtidig har vi mottatt de gjeldende rutinene, samt en inspeksjonsplan for en vanlig skoleuke.

Revisjonskriterier

Som kilder for revisjonskriteriene i dette prosjektet har vi benyttet opplæringsloven. I tillegg har vi sett hen mot Utdanningsdirektoratets (Udirs) relevante veiledere. I kapittel 3 fremgår de utledede revisjonskriteriene til problemstillingene, og i vedlegg 4 fremgår selve utledningen av disse.

Oppsummering og konklusjoner

I hvilken grad sikrer kommunen et trygt og godt skolemiljø for elevene?

Denne undersøkelsen viser at Flesberg kommune gjennom skolen har faglige systemer og formaliserte rutiner som skal sikre et trygt og godt skolemiljø for elevene.

Så langt revisjonen har kunnet gå finner vi det godt gjort at skolen i hovedsak har en god dekning av lærere og andre ressurspersoner som blant annet skal bidra til forsvarlig undervisning og sikring av et trygt og godt skolemiljø. Dette være seg i klasserommet, skolegården, og på andre arenaer som er av relevans for elevenes hverdag i skoletiden. Således forsøker de ansatte å følge med på mobbing via digitale plattformer, men de erkjenner at dette kan være vanskelig å oppdage. Vi vurderer at de ansatte jobber aktivt med å skape et godt skolemiljø på hele skolen, og at elevene blir involvert i slike prosesser. Undersøkelsen viser at de voksne følger med og griper inn.

Revisjonen konkluderer med at kommunen til dels lykkes med å sikre et trygt og godt skolemiljø for elevene på Flesberg skole. Den samlede informasjonen tilsier at det er forholdsvis lite mobbing, og jevnt over et godt skolemiljø. Samtidig viser også Elevundersøkelsen at den rapporterte trivselen stort sett er god. Likevel gjelder ikke dette for alle elevene, da noen opplever til dels alvorlige tilfeller av mobbing. Det har sågar vært tilfeller hvor noen har hatt tiltaksplan over lengre tid uten at mobbingen har opphørt.

Anbefalinger

Med bakgrunn i vår gjennomgang vil vi anbefale kommunedirektøren i Flesberg kommune å i stor grad videreføre dagens arbeid med psykososialt skolemiljø. Samtidig vil anbefale følgende tiltak for å videreutvikle og forbedre dette arbeidet:

- Vurdere tiltak som kan forbedre samhandlingen der det er utfordringer i kontakten mellom skole og hjem
- Sørge for en styrket kommunikasjonen innad i lærerkollegiet, med hensyn til å gripe inn mot mobbingen
- Styrke oppfølgingen av særskilt sårbare elever

Innhold

Sammendrag.....	2
1. Innledning.....	5
1.1. Bakgrunn for prosjektet.....	5
1.2. Formål og problemstillinger.....	5
1.3. Avgrensning av undersøkelsen.....	5
1.4. Definisjoner.....	5
2. Metode.....	6
2.1. Dokumentanalyse.....	6
2.2. Intervju.....	6
2.3. Dataenes pålitelighet og gyldighet.....	7
3. Revisjonskriterier.....	8
4. Bakgrunnsopplysninger.....	9
5. Om det psykososiale skolemiljøet ved Flesberg skole.....	10
5.1 Styringsdokumenter.....	10
5.2 Elevmapper.....	11
5.3 Elevundersøkelsen.....	11
5.4 Intervju med elevene.....	12
5.5 Intervjuer med lærerne og rektor.....	13
5.6 Vurdering.....	16
6. Oppsummering og konklusjon.....	19
7. Anbefalinger.....	20
Referanser.....	21
Vedlegg 1 – Uttalelse fra kommunedirektøren.....	22
Vedlegg 2 – RSK 001 – Standard for forvaltningsrevisjon.....	23
Vedlegg 3 – Metode.....	25
Vedlegg 4 – Utledning av revisjonskriterier.....	27

1. Innledning

1.1. Bakgrunn for prosjektet

Kontrollutvalget i Flesberg kommune vedtok i sitt møte den 5. september 2024, sak 30/24, at Viken kommunerevisjon IKS (VKR) skulle gjennomføre en forvaltningsrevisjon innen temaet psykososialt skolemiljø. Prosjektet er bestilt på bakgrunn av områder belyst i risiko- og vesentlighetsanalyse for perioden 2024 – 2027.

1.2. Formål og problemstillinger

Prosjektets formål er å undersøke kommunens etterlevelse av gjeldende regelverk og praksis.

I denne forvaltningsrevisjonen søker vi å belyse følgende problemstilling:

- I hvilken grad sikrer kommunen et trygt og godt skolemiljø for elevene?

1.3. Avgrensning av undersøkelsen

Som det går frem av problemstillingen i kulepunktet i kapittel 1.2, er det vedtatt en relativt konkret problemstilling for forvaltningsrevisjonen. Vi presiserer at prosjektet kun tar for seg de områder og temaer som faller inn under de problemstillingen som fremgår av kapittel 1.2. Vurderinger og konklusjoner omfatter derfor bare disse avgrensede definerte områdene eller temaene.

1.4. Definisjoner¹

<i>Mobbing</i> ²	Betydning: Gjentatt plaging/erting over tid, systematisk preget. Ofte mer alvorlige krenkende enkelthendelser enn ved erting.
<i>Krenkelse</i>	Alle former for plaging/erting, som kan ha ubehagelige følger med seg. Elevens subjektive opplevelse er avgjørende. Dette kan være sporadiske enkelthendelser eller systematisk plaging.
<i>Plaging</i>	Betydning: Utelukkende svært negativt. Begrepsmessig har dette mye til felles med både mobbing og erting, men trenger ikke være gjentakende og systematisk. Dette kan være en del av mobbingen, men kan også være sporadiske hendelser.
<i>Erting</i>	Betydning: Dagligdags plaging/erting. Ulikt hvordan det oppleves, ikke nødvendigvis utelukkende negativt. Kan oppleves ubehagelig. Rammer bredere og blant flere elever enn hva som er tilfelle med ren mobbing.
<i>Særskilt sårbare elever</i> ³	Dette er elever som kan være mer utsatt for å bli mobbet/krenket enn de fleste andre elever. Samtidig vil andre elever ofte kunne takle mobbing/krenkelser i større grad enn det som er tilfelle her. Årsaker til at noen er mer sårbare enn andre elever kan for eksempel skyldes personlige egenskaper, synlige utviklingshemninger, en legning-kjønnsidentitet som avviker fra det heteronormative, eller et opphav som skiller seg ut fra majoriteten. Oppsummert vil ofte elever som stikker seg ut i mengden

¹ HANDLINGSPLAN FOR INKLUDERING. Flesberg kommune.

² Olweus, Dan (1993). *Mobbing i skolen. Hva vi vet og hva vi kan gjøre*. Gyldendal forlag.

³ [Elever med særskilt sårbarhet | udir.no](https://udir.no)

kunne bli utsatt for mobbing eller plaging. Likevel er dette individuelt, og det er ikke noen fasitsvar på hvem som i hvert gitte tilfelle er mest utsatt for å bli mobbet.

2. Metode

Forvaltningsrevisjon utført av Viken kommunerevisjon IKS gjennomføres, dokumenteres, kvalitetssikres og rapporteres i samsvar med kommuneloven og god kommunal revisjonsskikk ⁴.

Prosjektet er gjennomført av revisjonens egne ansatte på bakgrunn av kravene som stilles til gjennomføring av forvaltningsrevisjon som prosjekt. Det vil si at gjennomgangen er basert på "RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon"⁵ som er vedtatt av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF).

Samtlige revisorer som har deltatt i prosjektet er løpende vurdert å være uavhengige, habile og objektive, jf. RSK 001 punkt 3.

Informasjonen som er presentert i dette prosjektet, er hentet inn gjennom intervjuer, dokumentanalyse, samt offentlig statistikk.

Vi viser kapittel 1.3 for eventuelle avgrensinger i prosjektets omfang.

2.1. Dokumentanalyse

Dokumentene som er analysert er knyttet til rutinedokumenter for skolemiljø, samt elevmapper for de av skolens elever som per undersøkelsestidspunktet hadde hatt tiltaksplaner. I etterkant av første oversendelse av elevmapper har revisor fått ny dokumentasjon tilknyttet en av elevene. Revisor vurderer at den dokumentasjonen som per undersøkelsestidspunktet finnes av relevans har blitt forelagt. Vi har valgt å ikke innhente eldre informasjonsmateriale berørende elever som per høsten 2024 ikke lenger var elever ved Flesberg skole, da denne forvaltningsrevisjonen først og fremst har ment å dekke en tidsaktuell tilstand.

2.2. Intervju

I undersøkelsen er det gjennomført fire intervjuer med:

- Gruppeintervju 1; fire elever fra ungdomsskoletrinnene
- Gruppeintervju 2; tre kontaktlærere fra ungdomsskoletrinnene
- Gruppeintervju 3; to kontaktlærere fra barneskoletrinnene
- Intervju nummer fire med rektor

I forkant av gjennomføringen av intervjuene med elevene sendte revisor ut informasjonsskriv som rektor/skolen viderefremmet til foreldre/foresatte. De elevene som ble intervjuet har meldt seg frivillig på bakgrunn av revisors krav til utvalget, samtidig har foreldrene gitt sitt samtykke. Revisor etterspurte fire-fem ungdomsskoleelever. Disse skulle representere forskjellige klasser, kjønn, og så lang det lot seg gjøre forskjellige persontyper. Til intervjuet stilte fire stykk fra forskjellige klasser, tre jenter og en gutt. Revisor

⁴ God kommunal revisjonsskikk i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll kommer til uttrykk først og fremst i RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon og RSK 002 Standard for eierskapskontroll. Gjeldende standarder er fastsatt av Norges Kommunerevisorforbunds styre høsten 2020. Standarden bygger på norsk regelverk og internasjonale prinsipper og standarder, fastsett av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).

⁵ Vedlegg 2 – RSK 001 – Standard for forvaltningsrevisjon |

vurderer at dette utvalget gir en forholdsvis bred dekning av skolemiljøet i forskjellige klasser og blant ulike elever. Likevel kan det tenkes at et annet utvalg (som jevnere kjønnsbalanse) ville gitt noen nyanser til disse virkelighetsbeskrivelsene. Samlet sett vurderer vi at sammenholdt med den øvrige datainnsamlingen i undersøkelsen gir dette en troverdig beskrivelse. I hovedsak peker alle dataene i undersøkelsen i samme retning, selv om det er noen nyanser.

Intervjuene er gjennomført som semistrukturerte intervjuer. Det er utarbeidet en intervjuguide med temaer hvor alle problemstillingene berøres. Hvert tema er utdypet med momenter for å sikre at vi berører de aspekter som er relevant for undersøkelsen. På denne måten struktureres intervjuet slik at man snakker om et tema, men innenfor dette er det en frihet til å velge den rekkefølgen som faller intervjuobjektet mest naturlig.

Revisjonen har skrevet et referat fra hvert intervju. Intervjureferatene er individuelt verifisert av samtlige lærere og rektor og førte til enkelte presiseringer. Revisor sendte referatet fra intervjuet med elevene på verifisering den 19. november 2024, og ba om tilbakemelding innen 27. november. I første omgang kom det et svar innen fristen, og prosjektleder sendte derfor en påminnelse som gav to ytterligere svar. Elevene har godkjent referatet uten korreksjoner, samtidig har en av elevene presisert at de i intervjuet har pratet om skolemiljøet for spesifikke klasser. Skolemiljøet kan derfor være forskjellig i ulike klasser.

2.3. Dataenes pålitelighet og gyldighet

Pålitelige data sikres ved å være nøyaktig under innsamling og analyse av data. Kravet til gyldighet innebærer at dataene skal være relevante for å besvare problemstillingene i undersøkelsen. Vi mener dataene denne rapporten bygger på samlet sett er pålitelige og gyldige og derfor gir et forsvarlig grunnlag for våre vurderinger, konklusjoner og anbefalinger.

Rapporten ble sendt på faktaverifisering til kontaktperson (virksomhetsleder) og rektor den 12. desember 2024. Revisor mottok et svar den 7. januar som førte til enkelte korrigeringer.

Høringsprosess

Et utkast til rapport ble oversendt kommunedirektøren til uttalelse den 9. januar. Kommunedirektørens uttalelse datert 27. januar 2025 er vedlagt rapporten.

Denne uttalelsen har ikke ført til noen endringer i rapporten.

For ytterligere beskrivelse av metode, se vedlegg ⁶

---

⁶ Vedlegg 3 – Metode

3. Revisjonskriterier

Som kilder for revisjonskriteriene ⁷ har vi i hovedsak benyttet opplæringsloven. I tillegg har vi sett hen mot tilhørende forskrift, og utvalgte veiledere fra Utdanningsdirektoratet ⁸.

På bakgrunn av problemstillingene og relevante krav i kildene, har vi utledet følgende revisjonskriterier ⁹ for vår gjennomgang av psykososialt skolemiljø i Flesberg kommune. Kriteriene er ikke nødvendigvis uttømmende for ethvert krav som stilles til alle sider av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø ved grunnskolen i Flesberg kommune. Kriteriene er oppstilt etter revisjonens vurdering av hva som er det sentrale, basert på en vurdering av virksomhetens egenart og regelverket den forvalter.

- Rektor skal sørge for at eleven får uttale seg om alle forhold av relevans for sitt skolemiljø
- Rektor skal sørge for at skolen har systemer og rutiner som sikrer at alle som arbeider på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø
- Rektor skal sørge for at skolens ansatte griper inn mot mobbing eller andre krenkelser så langt det er mulig
- Rektor skal sørge for at alle som arbeider ved skolen melder fra om mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø
- Skolen skal igangsette undersøkelser når det er mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø
- Skolen skal utarbeide og gjennomføre en skriftlig tiltaksplan i tråd med opplæringslovas § 12-4 tredje ledd når en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø
- Ansatte ved skolen skal straks melde fra til rektor ved mistanke eller kjennskap til at en annen ansatt krenker en elev. Rektor skal melde fra om dette til kommunen eller fylkeskommunen med mindre meldingen er åpenbar grunnløs
- Dersom en ansatt ved skolen får mistanke eller kjennskap til at en i ledelsen krenker en elev, skal dette meldes til kommunen eller fylkeskommunen direkte
- Rektor skal sørge for at skolens elever, eller foreldrene til elevene, blir gitt mulighet til å melde fra om krenkelser til statsforvalter etter dette er tatt opp med rektor

---

⁷ Revisjonskriterier er en samlebetegnelse for krav og forventninger som benyttes for å vurdere kommunens virksomhet, økonomi, produktivitet, måloppnåelse, regeletterlevelse osv. Sammenholdt med faktabeskrivelsen danner revisjonskriteriene basis for de analyser og vurderinger som foretas, de konklusjoner som trekkes, og de er et viktig grunnlag for å kunne dokumentere avvik eller svakheter.

⁸ Oversikt over lover, forskrifter og andre kilder som er benyttet til å utlede revisjonskriterier finnes i "Referanser" bak i rapporten.

⁹ Vedlegg 4 – Utledning av revisjonskriterier

4. Bakgrunnsopplysninger

Administrativ organisering

Flesberg kommune er tradisjonelt organisert med kommunedirektør, oppvekst- og kulturetat, helse- og omsorgsetat og teknikk, plan og ressurs. Fellestjenesten er en del av rådmannens stab.

Skolen er organisert direkte under oppvekst- og kulturetaten, hvorav rektor svarer til denne etatssjefen.

Om skolen

Kommunen har én skole, lokalisert i Lampeland. På kommunens hjemmeside er Flesberg skole beskrevet som en del av et unikt flerbruksanlegg på Stevningsmogen.

Omgitt av skog, badeplass, skiskytterstadion og fotballbane ligger bygget som rommer skole, bibliotek, idrettshall og svømmehall. Beliggenhet og samlokalisering gjør at fysisk aktivitet og leseglede er viktig for oss. Alle elever ved skolen bruker jevnlig det samlokaliserte folke- og skolebiblioteket vårt.

Hovedfokus for skolen er inkludering – både sosialt og faglig. I forbindelse med dette deltar skolen i Kongsbergregionens utviklingsarbeid Alle med.

Foto: Flesberg kommune.

Skolen huser alle kommunens 294 elever fra 1. til 10. trinn. Skolen og SFO har samlet sett ca. 50 ansatte.

Om Flesberg kommune

Kommunen består av jord- og skogområder, men også av store fjellområder som Blefjell og Holtefjell. Kommunen har fire tettsteder: Lampeland som er kommunesenteret, Svene, Flesberg og Lyngdal. Numedalslågen renner gjennom Flesberg.

Flesberg hadde ved undersøkelsestidspunktet 2 808 innbyggere (SSB, 2. kvartal 2024), og nesten 3.500 hytter, der de fleste er fjellhytter på Blefjell (Flesberg.kommune.no, oktober 2024). Befolkningen har i senere tid vært økende, og den er forventet å nå 2 977 innbyggere i år 2030 (SSB).

Økonomiske hovedtrekk – SSB

Driftsutgifter per innbygger 138 609 kroner, for 2023.

Driftsinntekter per innbygger 127 820 kroner, 2023.

Kommunen er for tiden (desember 2024) registrert på ROBEK-listen (regjeringen.no).

5. Om det psykososiale skolemiljøet ved Flesberg skole

Dette kapittelet fokuserer på den vedtatte problemstillingen:

- *I hvilken grad sikrer kommunen et trygt og godt skolemiljø for elevene?*

5.1 Styringsdokumenter

Flesberg kommune har en HANDLINGSPLAN FOR INKLUDERING OPPVEKSTETATEN FLESBERG KOMMUNE (ikke datert, men oppdatert etter opplæringslov av august 2024) som ligger på hjemmesiden. I dette styringsdokumentet fremgår det hvilke plikter de ansatte ved skolen har for å sikre et trygt og godt skolemiljø. Det vises til hva lovens aktivitetsplikter innebærer i praksis ved skolen. Inspeksjonsrutinen datert august 2021 er oversendt revisor. Retningslinjene tar utgangspunkt i opplæringslovas krav til å følge med, gripe inn, melde fra (varsle), undersøke, samt sette inn tiltak. Dette er utformet som konkrete punkter.

Handlingsplanen skriver blant annet følgende om de respektive delpliktene:

- *Følge med* – alle ansatte i skolen er omfattet av dette. Kontaktlærere skal gjennomføre samtaler, og har annet overordnet ansvar. Eksempelvis skal vaktene ha på seg gule vester og oppsøke elever i skolegården både for å bygge relasjoner og for å gripe inn ved hendelser.
- *Gripe inn* – alle ansatte skal gripe inn. Kontaktlærere skal sette inn midlertidige tiltak for å trygge den utsatte eleven.
- *Melde fra* – den som har fått opplysningen skal melde fra til avdelingsleder og kontaktlærer samme dag det er kjent. Rektor informeres. Kontaktlærer mv. skal nedtegne opplysninger. Her fremgår flere utfyllende krav, det fremgår blant annet at dersom en i skoleledelsen krenker en elev skal dette straks meldes direkte til kommunalsjef.
- *Undersøke* – her fremgår en rekke krav til undersøkelser som skal utføres av kontaktlærere og andre pedagoger/lærere der det er behov. Informasjonen skal innhentes gjennom samtaler med berørte parter og observasjoner.
- *Sette inn tiltak* – avdelingsleder skal utarbeide aktivitetsplan. Kontaktlærer skal delta i relevant møte samt i prosessene med å følge opp tiltakene. Eleven og foreldre skal involveres.

Samtidig er også en inspeksjonsplan oversendt revisor som viser en fullstendig oversikt over hvem som hadde inspeksjoner i hvert friminutt i uke 36, 2024. Planen viser at det for de fleste friminuttene var satt opp en eller to lærere per trinn. I noen tilfeller avviker dette, noe som skyldes for eksempel at yngre elever har kortere skoledager (og færre friminutter) enn eldre elever.

5.2 Elevmapper

Revisor har i oktober 2024 fått oversendt elevmappene for de elevene som i inneværende skoleår har en pågående registrert sak i forbindelse med mobbing/krenkelse. Dette inkluderer også elever som per tidspunktet går ved skolen, og har hatt pågående saker i senere år. Skolen oversendte to pågående saker, samt en sak som er avsluttet av statsforvalter etter forutgående melding fra forelder/foresatt.

Gjennomgangen viser at mobbingen og krenkelsene har pågått over lengre tid, det vil si gjennom flere semestre/skoleår. Ut fra dokumentasjonen kan det synes at enkelte elever som har hatt en trygg og god skolehverdag imidlertid senere har fått en betydelig forverret skolehverdag, preget av mobbing. Andre elever har på sin side opplevd gjentakende plaging/mobbing også fra tidligere skoleår. Referatene fra samtaler med de berørte elevene viser at krenkelsene er til dels grove. Her fremgår det at elevene opplever, og har levd med utenforskap i skolehverdagen og på fritiden. Noen av elevene har over tid blitt utsatt for sterkt trakasserende karakteristikk og ukvemsord. Av dokumentasjonen synes det at skolen i disse sakene har gjennomført dokumentasjonsarbeid og undersøkelser, etter å ha blitt kjent med at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Elevene og foreldrene har ved flere anledninger fått uttale seg om saken og skolen har iverksatt tiltak og skriftlig tiltaksplan/aktivitetsplan. Ut fra dokumentasjonen fremstår det som at minst en av elevene har fått en tryggere skolehverdag etter at tiltaksplanen ble iverksatt og fikk virke over en tid. Statsforvalteren har således avsluttet saken knyttet til denne eleven. Dokumentasjonen viser at elever som over tid ikke har et trygt og godt skolemiljø for nye og oppdaterte tiltak etter behov.

I forlengelse av arbeidet med tiltaksplaner har skolen i samarbeid med foreldre gjennomført flere formaliserte møter, der ressurser som PPT-rådgiver eller helsesykepleier er koblet på ut fra aktuelle behov.

Gjennomgangen viser at alminnelig praksis innenfor forvaltningen (jmf. forvaltningsloven) følges med hensyn til opplysning om rettigheter, klageadgang og i dette tilfellet muligheten for å kontakte statsforvalteren.

Revisor har i etterkant av den innledende dokumentoversendelsen fått overlevert supplerende dokumentasjon i form av en bekymringsmelding skolen har sendt til barnevernet i Nore og Uvdal kommune (som Flesberg kommune er tilsluttet).

Dokumentasjonen viser at det har vært flere formaliserte møtepunkter mellom kommunene og elevens hjem. Dette er en sak som skolen har jobbet med over tid.

5.3 Elevundersøkelsen

Utdanningsdirektoratet (udir.no) publiserer hvert år resultater fra Elevundersøkelsen. Denne gjennomføres som anonym spørreundersøkelse rettet mot elever fra 5. til 10. trinn, samt videregående elever.

Undersøkelsene fra skoleårene 2022-2023 og 2023-2024 har revisor hentet ut. Svarene på spørsmålene knyttet til mobbing er på grunn av små forhold ved Flesberg skole unntatt offentlighet. De tilgjengelige resultatene viser forhold knyttet til læringsmiljø, trivsel, samhandling med andre elever og lærere, skole-hjem-samarbeid, og så videre. En del av disse resultatene henviser til det psykososiale skolemiljøet generelt, og har også relevans for å belyse tilstanden vedrørende mobbing som foregår ved Flesberg skole.

Gjennomgangen viser at elevene rapporterer om en høy grad av trivsel jevnt over, gode læringsforhold og positive relasjoner. Disse tallene fordeler seg så godt som på landsgjennomsnittet, på en skala hvor 1 er dårligst og 5 er best. For eksempel er poengscoren for «trivsel» 4,1 for 7. årstrinn og 3,9 for 10. årstrinn. For landet som helhet er resultatet på denne indikatoren 4 på disse årstrinnene. Se mer på bildet neste side:

Indikator - Spørsmål	2022-23				2023-24							
	Hele landet				Hele landet							
	Alle fylker				Alle fylker				Buskerud			
	Alle kommuner				Alle kommuner				Flesberg			
	Hele landet				Hele landet				Flesberg			
	7. årstrinn		10. årstrinn		7. årstrinn		10. årstrinn		7. årstrinn		10. årstrinn	
	Alle eierformer		Alle eierformer		Alle eierformer		Alle eierformer		Alle eierformer		Alle eierformer	
Alle kjønn		Alle kjønn		Alle kjønn		Alle kjønn		Alle kjønn		Alle kjønn		
	Snitt	Antall besvart	Snitt	Antall besvart	Snitt	Antall besvart	Snitt	Antall besvart	Snitt	Antall besvart	Snitt	Antall besvart
+ Trivsel	4,1	58 111	4,1	54 500	4,0	57 963	4,0	56 334	4,1	25	3,9	24
+ Støtte fra lærer	4,3	56 528	4,0	53 230	4,2	57 159	3,9	55 630	4,2	25	4,0	24
+ Støtte hjemmefra	4,2	56 010	4,0	53 227	4,2	55 793	4,0	54 769	4,3	22	4,2	23
+ Vurdering for læring	3,7	52 190	3,3	50 948	3,6	53 874	3,2	53 519	3,8	19	3,4	23
+ Læringskultur	3,8	56 134	3,7	53 037	3,7	56 780	3,7	55 209	3,9	25	4,2	23
+ Mestring	3,9	55 456	3,9	50 831	3,9	55 488	3,8	52 251	4,0	24	3,7	22
+ Motivasjon	3,5	57 899	3,3	54 192	3,4	57 603	3,2	55 951	3,4	25	3,3	23
+ Elevedemokrati og medvirkning	3,6	55 235	3,3	52 168	3,6	55 940	3,3	54 444	3,7	21	3,4	23
+ Felles regler	4,2	56 829	4,0	53 098	4,2	56 940	3,9	55 036	4,2	23	4,0	23
+ Utdanning og yrkesveiledning (ungdomsskolen)			3,8	53 185			3,8	55 265			4,6	24
+ Faglig utfordring	3,9	57 758	4,2	54 084	3,9	57 444	4,2	55 910	3,9	25	4,5	23

5.4 Intervju med elevene

Skolemiljø generelt

Revisjonen har gjennomført et gruppeintervju med fire elever, som går på ungdomstrinnene ved Flesberg skole. De elevene revisjonen har vært i kontakt med opplever at de fleste elevene trives, og at det jevnt over er lite mobbing på skolen. Samtidig vil det alltid være noen elever som ikke har en god trivsel. I så måte forteller de at det er noen forskjeller mellom ulike klasser. Eksempler på mobbing ved skolen er rasisme eller diskriminering rettet mot kjønn, samt legning. Det er ikke fullt ut akseptert å være annerledes på skolen mener de. I tillegg er dette et relativt lite samfunn, hvor *alle kjenner alle*, og det er vanskelig å gjemme seg bort. Her vises det til det har blitt jobbet mye med forebygging av mobbing i klassene.

Elevene sier at mobbing handler mye om hvordan klassemiljøet er. Et godt klassemiljø er etter deres mening preget av at man føler seg trygg og kan prate med alle. De synes det stort sett er gode klassemiljøer på skolen. Likevel forteller de at respekten til lærerne ikke er stor nok, da noen elever er *frekke* og ikke bryr seg om hva en lærer sier. Det varierer i hvor stor grad den enkelte lærer høster respekt.

Oppfølging

I dette intervjuet forteller elevene at det er viktig at lærerne gir en tett og rask oppfølging med en gang en hendelse blir oppdaget. Samtidig er forebygging viktig. Elevsamtaler trekkes frem som et sentralt verktøy der kontaktlærerne får direkte informasjon om hvordan den enkelte elev har det i sin skolehverdag. Slike samtaler gjennomføres rutinemessig, men hyppigere der hvor klassemiljøet er dårligere enn forøvrig. Elevene opplever at lærerne har god oversikt over hvilke elever som ikke har det bra, og viser i den forbindelse til at det har vært en stabil lærerstab på skolen.

Blant medelever vil det ikke alltid være enkelt å oppdage hvem som har det bra eller ikke. De tror de fleste vil si fra til en lærer om saker som er mer alvorlige.

Skolen skal også sørge for at elevene har trygge forhold på sin skolevei. Elevene sier i den sammenheng at det sjeldent foregår hendelser på bussen. Aktuelle lærere vil få beskjed hvis noe har oppstått der, og de er alltid til stede når bussen ankommer skolen.

Når det gjelder digital mobbing, oppfatter de at det foregår lite av dette i sosiale medier. De viser til at det er et mobilforbud på skolen som uansett vil være med å hindre slik adferd i skoletiden. Elevene beskriver inspeksjonene i skolegården som gode, og mener at dette stort sett vil fange opp mulige hendelser. De forteller at skolegården er inndelt i fire soner, hvorav det ofte går to lærere per sone. Her vises det til at skolen har et generelt ordensreglement. I tillegg har noen klasser egne klasseregler, men etter deres oppfatning angir disse reglene selvfølgheter som i utgangspunktet vil være dekket av det overordnede reglementet. Resultatene fra elevundersøkelsene blir tatt opp i elevrådet, men de mener det ikke gis mye informasjon om dette utenom i rådet.

Disse elevene som alle er med i elevrådet, mener det har blitt gitt lite opplæring i rådsarbeidet. De har fått en gjennomgang av roller og fått forklart hvilke oppgaver som skal gjøres. I hovedsak drøftes praktiske saker knyttet til elevenes skolehverdag, mens skolemiljø i liten grad blir tatt opp. Alt i alt synes de elevrådet fungerer greit, og de samarbeider med sosiallærer. Etter hvert møte skrives referat. På spørsmål om hvordan elevene opplever de øvrige samarbeidsorganene, svarer de at samarbeidsutvalget (SU) er kjent, men selv hører de ikke mye om utvalgets aktivitet. Foreldrenes arbeidsutvalg (FAU) er synlig, og disse elevene vet hvem man skal henvende seg til i forbindelse med ulike saker. Elevrådet trekker frem at det er et godt samarbeid med sistnevnte organ. Avslutningsvis forteller elevene om hvordan de opplever rektors tilstedeværelse. De mener rektor med fordel kunne vært mer synlig og hatt tettere kontakt med elevene på ungdomstrinnet. Rektor gjennomfører *alvorsprat* når det har skjedd uønskede hendelser, mens den øvrige tilstedeværelsen etter deres oppfatning ikke er like stor. Elevene opplever på sin side at det lettere går til avdelingsleder når det er noe man ønsker å ta opp.

5.5 Intervjuer med lærerne og rektor

Om involvering av elever og forebygging

I intervju nummer to deltok tre kontaktlærere som jobber på ungdomsskoletrinnene. På spørsmål om hvordan disse lærerne og rektor jobber for å sikre at elevene får uttale seg om sitt psykososiale skolemiljø viser de til at elevene blir involvert i saker som angår dem, som mobilforbudet. Elevrådet trekkes frem som en viktig faktor i dette arbeidet. Dette organet har møter en gang i måneden. Lærerne viser også til at elevene blir involvert i avgjørelser som angår fordeling av uteplass, bruk av utstyr, og så videre. Gjennom Utdanningsdirektoratets elevundersøkelser og Ungdata, samt Spekter får rektor konkrete resultater som skolen benytter til å gjennomføre et målrettet arbeid med et trygt og godt skolemiljø. Sosiallærer tar de vanskelige samtalene. Ved intervju nummer tre deltok to kontaktlærere med ansvar på barneskoletrinnene. Disse to lærerne viser også til Spekter.

Også lærerne for barneskoletrinnene viser til at elevene blir involvert i arbeidet med å skape et godt skolemiljø. Dette foregår blant annet gjennom jevnlig klassemøter. Barneskolelærerne vektlegger i intervjuet at elever skal gjøre opp for seg og si unnskyld etter en konflikt. De understreker at et *unnskyld* skal gis skikkelig, så det synes at man mener det. Videre forteller de at FAU og SU er viktig for å involvere foreldrene i det forebyggende arbeidet. Skolen har månedlige fellessamlinger der alle klassetrinnene har ulike ansvarsområder for innholdet. Elevene fremviser ulike typer elevarbeid, dans, musikk, og så videre. I den forbindelse trenes de opp til å bli et godt publikum, som greier å sitte stille over lengre tid og lytte. Et av tiltakene som gjennomføres for å skape gode relasjoner mellom alle elevene består i å blande grupper i klassen med jevne mellomrom. På den måten får den enkelte en ny læringspartner som de må jobbe tett

sammen med over en periode. Lærerne i dette intervjuet forteller [at] *målet er å knytte sterkere relasjoner i klassen. Vi ser at noen ganger må vi flytte elever som ikke følger instruksjoner og gjøre det de skal.*

I sammenheng med dette ovennevnte fremgår det at skolen serverer havregrøt en gang per uke for ungdomstrinnene. Et annet trivselstiltak er aktivitetsdager som gjennomføres på tvers av alle trinn. Videre vises det til at 7. trinn er kulturverter i forbindelse med Den kulturelle skolesekken. Gjennom denne delen av undersøkelsen går det frem at elevene ut fra handlingsplan blir forklart forskjell mellom begrepene mobbing og krenking. Enkelte elever kan oppfatte svært mange situasjoner som krenkende, det skal likevel være lov å komme med saklig kritikk og være uenig uten at dette er definert som plagsom adferd. I klasserommet skal det legges til rette for engasjement, og det er lov å si noe feil uten at det fører til ufine kommentarer eller *blikking* fra medelever. Alle skal oppleve trygghet i klasserommet, og lærerne jobber mye med å sørge for at elevene skal bli godt kjent med hverandre. Som støtte i slike prosesser benyttes både miljørådgiver og sosialrådgiver. Skolen gjennomfører også trekant-samtaler med foreldre og barnehage før barnehagebarn skal starte i 1. trinn.

Rektor om skolemiljø

Skolene i Numedal samarbeider om å utvikle et skolemiljø og samkjøre retningslinjer. I den forbindelse blir det gjennomført faste rektormøter med Rollag, samt Nore og Uvdal kommuner. Gjennom Teams er det formidlet sentrale dokumenter som lærerne skal gjennomgå. Flesberg skole har flere tiltak som skal bidra til å skape et godt og inkluderende skolemiljø. Også her nevnes felles servering av havregrøt, åpning av idrettshallen, deltaking i (det tidligere) MOT-samarbeidet samt *Mitt valg*¹⁰. Generelt jobber lærerne og elevene mye med å ha et godt klassemiljø. Avslutningsvis forteller rektor at Flesberg skole har hatt gode resultater på indikatorene for trivsel gjennom mange år, men kan alltid bli enda bedre. Hun opplever skolemiljøet jevnt over som bra og at de fleste på skolen kjenner hverandre. FAU og SU blir alltid orientert om pågående saker.

Om plikten til å følge med

Lærerne på ungdomstrinnene forteller at elevsamtaler blir benyttet. Når det fremkommer informasjon som tyder på at en elev ikke fullt ut har et trygt skolemiljø blir den aktuelle læreren, ofte kontaktlærer, satt på saken. I tillegg vil ulike ressurspersoner ved skolen, som sosialrådgiver, miljøarbeider og avdelingsleder involveres ved behov. Gjennom elevsamtaler der fastlagte maler benyttes blir skolehverdagen kartlagt. Det varierer en del hvor mye ulike elever ønsker å åpne seg i denne sammenhengen. Lærerne på ungdomstrinnene mener at de alltid i det minste har en viss oversikt med den enkelte elevs psykososiale skolemiljø. Likevel er det vanskelig å ha en fullgod oversikt over alt som foregår i skolegården og klasserommet, dette gjelder for eksempel baksnakking i form av hvisking. Mobbingen som skjer på digitale plattformer er om mulig enda vanskeligere å fange opp. Disse lærerne skulle gjerne ønsket mer bruk av trinntid med de lærerne som har samme klasse, for å ha mer samtaler på tvers av grupper.

De to lærerne fra barneskoletrinnene viser også til inspeksjonsrundene, og nevner et tiltak i form av ekstra ressurser som kan settes inn – gjerne kalt *frimerke* da de skal være tett på eleven(e). I noen tilfeller ved fravær kan kravene til inspeksjonstetthet likevel glippe.

Rektor viser til at det er viktig å skape trygghet i klassen. Inspektørene følger med på hva som foregår i friminuttene, og det foreligger en skriftlig plan for hvordan dette skal utføres.

Om pliktene til å gripe inn samt melde fra

Det er rektors oppfatning at de fleste lærere griper inn og stopper akutte hendelser i form av mobbing eller andre typer plaging. Lærerne melder dette inn til rektor, og rutinene er kjent på skolen. Aktuelle hendelser og det generelle skolemiljøet blir tatt opp på ukentlige avdelingsmøter samt i personalmøter.

¹⁰ <https://www.determittvalg.no/skole/>

Lærerne på barneskoletrinnene viser til at ved oppdagelse av akutte hendelser, som slåssing, går man som voksen mellom elevene. Slike situasjoner kan være vanskelig å håndtere som lærer, og det poengteres i intervjuet at det er viktig å underrette kontaktlærer som kan se hele bildet ved hendelsen i større grad enn lærere utenfra, som ikke nødvendigvis kjenner til bakenforliggende hendelser. Skolen har trolig et forbedringspotensiale med hensyn til slik kommunikasjon lærerne imellom mener denne intervjugruppen.

Om pliktene igangsette undersøkelser, sette inn tiltak, samt utarbeide og gjennomføre skriftlig handlingsplan

Rektor forteller at når en hendelse blir oppdaget setter skolen i gang opplæringslovens aktivitetsplikter, hvor de faktiske forholdene i første omgang skal kartlegges. Dette gjøres gjennom samtaler med de involverte partene. I en del tilfeller må skolens personell snakke med alle elevene på et trinn for å få oversikt med faktiske forhold. Avdelingsleder blir involvert, og nødvendige møter gjennomføres. Lærerne viser til at ulike ressurspersoner som psykolog og helsesykepleier blir benyttet ved behov, og for å avlaste kontaktlærerne. I tillegg har skolen jevnlig møter med PPT i slike saker.

Lærerne på barneskolen gir tilsvarende beskrivelser som ovennevnt. Skolen har en veileder utviklet av Prinsdalsteamet¹¹ som benyttes i slike kartlegginger. Barneskolelærerne fremhever at det er viktig å snakke med alle parter, og viser til at rektor og avdelingsleder skal involveres i alvorlige saker. Når det er avdekket at noen mobber en medelev skal det gjennomføres en *stopp-samtale*, hvor eleven forteller alt som har hendt med sine foreldre tilstede. Fra den dagen skal det være stopp på mobbingen, og en ny samtale blir gjennomført etter 14 dager. Likeledes blir den utsatte eleven fulgt opp sammen med sine foreldre. I tillegg foretas påfølgende samtaler med samtlige elever i den aktuelle klassen for å se om det har skjedd en bedring. Lærerne i dette intervjuet poengterer at dette går utover den vanlige undervisningen. Slike konflikthåndteringer er mest håndterbart når dette er avgrenset til samme klassetrinn. Dette har også en sammenheng med at det er usikkerhet knyttet til hvorvidt alle lærerne har de samme rutinene for konflikthåndtering. Lærerne må ofte gjøre en ekstrainsats og bruke friminutter til å løse ulike konflikter. Rektor vurderer om det skal utarbeides en aktivitetsplan, hvis foreldre varsles om en konflikt blir så gjort.

Videre fremgår det av intervjuet med rektor at det i påfølgende ledd blir en skriftlig tiltaksplan utarbeidet. I dokumentet fremgår de konkrete tiltakene, mens skolen har samtaler med de involverte partene. Ved behov kan skolen sette inn større ressurser til inspeksjoner for å ytterligere følge med på elever som ikke har en trygg skolehverdag, med mål om at problemet skal løses. Ledelsen forventer at alle lærerne er godt kjent med disse rutinene, og samtidig skal alle lærere kjenne til pågående saker innenfor egen avdeling. Lærerne på ungdomstrinnene gir samsvarende opplysninger.

Lærerne på ungdomstrinnet forteller at skolen bruker Microsoft Elements til å lagre og dokumentere hendelser. Der lagres samtidig aktivitetslogg og individuell plan (IP). Transponder¹² benyttes for å kommunisere med hjemmet. Stafettlogg¹³ er skolens verktøy for å loggføre tiltak rundt enkeltelever. Her fremheves det som viktig å ha kontakt med hjemmet. Lærerne jobber med klasseledelse og setter sammen grupper som fungerer godt sammen. Flesberg har et sett felles skoleregler som alle ved skolen skal følge. I tillegg foreligger inspeksjonsrutiner og handlingsplaner. Lærerne opplever å få god oppfølging fra ledelsen når det er aktuelle endringer. De forteller at det i perioder gjennomføres møter hver 14. dag for å følge opp elever med aktivitetsplan. I disse møtene deltar avdelingsleder, kontaktlærer, foresatte og eleven selv. Av intervjuet fremgår konkrete eksempler på enkelte av elevenes psykososiale skolemiljø.

¹¹ <http://www.godskole.no/om-god-skole/prinsdalsteamet>

¹² <https://transponder.no/>

¹³ <https://stafettloggen.conexus.no/Account>

De viser også til at enkelte saker kan være vanskelige å håndtere. Noen av utfordringene går ut på at enkelte elever mangler respekt for lærerne. Lærerne opplever å måtte jobbe for å få respekten, og viser til at dette er et samfunnsproblem påvirket av TV og internett. Skolen har gjennomført samtaler med elever og foreldre samlet slik at man i fellesskap jobber for et bedre skolemiljø/arbeidsmiljø for elever og lærere. Slike prosesser har også en overordnet hensikt med å bygge gode relasjoner mellom skole og hjem. I de tilfeller konkrete mobbetilfeller avdekkes blir det satt inn ekstra inspeksjonsressurser. Samtidig blir det gjort endringer på elevgrupper, slik at noen elever skilles fra enkelte andre medelever. Imidlertid har det vært tilfeller hvor en eller flere elever med underliggende diagnoser utsetter medelever for plaging/mobbing. Denne elevgruppen vil ikke nødvendigvis rette seg etter beskjeder og pålegg som de fleste andre elever. Et annet aspekt ved mobbingen som trekkes frem er at i en del tilfeller vil såkalte *snille* elever bli med på mobbingen for å selv ikke bli mobbet.

Rektor forteller at i de fleste §12-4-saker (opplæringslova) er mobbing/plaging i sosiale medier en vesentlig eller avgjørende del av saken. I mange tilfeller er dette vanskelig å oppdage, men det kan for eksempel vise seg dersom en elev er nedstemt eller lei seg. Slike skjulte former for mobbing/utenforskap er størst problem blant de eldste elevene. Som følger av slike hendelser har skolen hatt undervisning i nettvett, mens kommunens IKT-rådgiver har vært til stede for å informere elevene fra 5. trinn og oppover. Det kan også bli aktuelt å gjennomføre dette på lavere trinn.

Lærerne på barneskoletrinnet gir sammenfallende opplysninger, og viser til at også foreldre blir informert om dette. Rektor forteller at andre deltjenester som psykisk helse, barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) og pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) kobles på ved behov. Sistnevnte samt ombudet for barn og unge i daværende Viken fylke har vært involvert på 10. trinn hvor det er blitt gjennomført mange tiltak grunnet særskilte utfordringer.

Varsling dersom en voksen krenker en elev

Rektor forteller at de voksne skal bygge gode relasjoner til elevene. Elevundersøkelsene kan brukes til å si fra dersom det har oppstått en uønsket hendelse mellom en lærer og elev. Spekter blir benyttet for videre kartlegging hvis det har oppstått tvil om et saksforløp. Når en elev har meldt inn en sak tar rektor kontakt med både lærer og elev. I mange tilfeller dreier det seg om at vedkommende føler seg urettferdig behandlet av læreren, heller enn alvorlige saker. Dersom en voksen krenker en elev blir dette meldt til kommunalsjef. Alle lærerne gir sammenfallende beskrivelser vedrørende dette.

5.6 Vurdering

Rektor skal sørge for at eleven får uttale seg om alle forhold av relevans for sitt skolemiljø

Denne forvaltningsrevisjonen viser at elevene ved Flesberg skole blir involvert i det daglige arbeidet med å skape et godt psykososialt skolemiljø i klassene. I alle intervjuene vises det til at elevene involveres for eksempel ved utarbeidelse av klasseregler samt annet av relevans for skolemiljøet. Av revisors mappegjennomgang og intervjuer fremgår det at de elevene som per intervjutidspunktet hadde oppfølgingsplaner grunnet mobbing, eller andre krenkelsers, har fått uttale seg om forhold av relevans for sitt skolemiljø.

Rektor skal sørge for at skolen har systemer og rutiner som sikrer at alle som arbeider på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø

Revisjonens samlede undersøkelsen viser at rektor sørger for at det foreligger systemer som sikrer at alle ansatte følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø. *Handlingsplan for inkludering oppvekstetaten Flesberg kommune* er det overordnede styringsdokumentet som beskriver kommunens plikter

i forbindelse med opplæringslovas aktivitetsplikter. Dette viser seg blant annet gjennom inspeksjoner i skolegården og samtaler med elever. Både lærerne, rektor og elevene mener inspeksjonene stort sett er av en god praksis. I enkelte tilfeller er de nedskrevne kravene til inspeksjonstetthet likevel ikke fullt ut oppfylt.

Det samlede informasjonstilfanget tilsier at systematiske elevsamtaler gjennomføres ut fra fastlagte maler. Når det fanges opp at en elev ikke har et fullt ut trygt og godt skolemiljø foretar skolen ytterligere samtaler og kartlegginger, i tillegg benyttes ulike typer helse- og sosialarbeidere ved behov.

Revisor vurderer at rektor sørger for å oppfylle disse pliktene og at arbeidet i hovedsak lykkes.

Rektor skal sørge for at skolens ansatte griper inn mot mobbing eller andre krenkelser så langt det er mulig

Gjennom intervjuene går det frem at lærerne og andre voksne ved skolen griper inn når det oppstår krenkelser. Når det er kjent at en elev har mobbet/krenket en medelev skal det gjennomføres en *Stopp-samtale* med foreldre og lærer tilstede. Nye samtaler fortsetter til mobbingen opphører.

Lærerne forteller at dersom en fysisk situasjon oppstår mellom to elever vil den voksne gå mellom partene. Sammenholdt med rutinene og gjennomgangen av de aktuelle elevmappene vurderer revisor at skolens praksis ved aktivitetsplikten *gripe inn* i hovedsak er i tråd med opplæringslovas intensjoner. Det er likevel en kjensgjerning at det foregår tilfeller av mobbing/krenkelser som ikke har latt seg stoppe raskt. Noen ganger vil det være vanskelig å stoppe forhold som har betydning for skolemiljøet, som hvis enkelte handlinger skjer utenfor skoletid. I andre tilfeller er det komplekse personlige forhold som vanskeliggjør en løsning.

Rektor skal sørge for at alle som arbeider ved skolen melder fra om mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

Det fremgår av intervjuene at lærere melder fra til rektor eller kontaktlærer når en observerer eller mistenker at noen ikke har et trygt og godt skolemiljø. De lærerne som her representerer barneskoletrinne nyanserer samtidig denne virkelighetsoppfatningen noe, da det ifølge dem kan være sviktende kommunikasjon lærere imellom knyttet til slike forhold. Revisor finner det sannsynliggjort at lærerne og andre ansatte i hovedsak sørger for at slike forhold blir varslet til rektor og øvrige aktuelle instanser. Vi må likevel presisere at slike nevnte tilfeller av siktende kommunikasjon kan medføre at skolen ikke fullt oppfyller lovens krav til å sikre at alle elever hele tiden har et trygt og godt skolemiljø, slik loven krever.

Revisor vurderer at dette revisjonskriteriet er delvis oppfylt.

Skolen skal igangsette undersøkelser når det er mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

Handlingsplanen beskriver hvordan skolen skal igangsette undersøkelser ved slike tilfeller. Gjennomgangen av elevmapper viser at det er gjennomført undersøkelser som ser ut til å være i tråd med rutinene.

Lærerne og rektor gir sammenfallende informasjon gjennom intervjuene. De forteller at dette gjøres gjennom samtaler, således benyttes en veileder utviklet av Prinsdal-teamet. Andre ressurser som skolesykepleier og psykolog blir også benyttet. I tillegg har skolen jevnlig kontakt med PPT i slike prosesser.

Revisor finner det godt gjort at skolen har en gjennomgående god praksis, hvorav undersøkelser knyttet til elevers psykososiale skolemiljø blir kartlagt når det er mistanke om eller kjennskap til at eleven ikke har dette tilfredsstillende.

Skolen skal utarbeide og gjennomføre en skriftlig tiltaksplan i tråd med opplæringslovas § 12-4 tredje ledd når en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

Gjennomgangen av de aktuelle elevmappene, samt intervju, viser at elever får opprettet tiltak i form av skriftlig plan når kartlegginger og det aktuelle realitetsbildet tilsier at dette er nødvendig. Stafettlogg blir benyttet til å loggføre de gjeldende tiltakene rundt eleven.

Revisor har ut fra undersøkelsens rammer ikke gjort egne faglige vurderinger av slike tildelte og gjennomførte tiltak. Så langt revisjonen kan gå vurderer vi at tiltakene har hatt positive effekter blant elevene, dette er blant annet sett opp mot at statsforvalteren har avsluttet en av de gjennomgåtte sakene. Noen elever har riktignok gjennomgått mobbing i løpet av flere skolesemestre, selv etter en tiltaksplan er opprettet. Vi vurderer likevel at skolen har en praksis med hensyn til å utarbeide og gjennomføre tiltak som er i tråd med lovens krav. Slik sett viser dokumentasjonen at elevene får oppdaterte tiltak og en kontinuerlig oppfølging så lenge skolemiljøet ikke er tilfredsstillende.

Ansatte ved skolen skal straks melde fra til rektor ved mistanke eller kjennskap til at en annen ansatt krenker en elev. Rektor skal melde fra om dette til kommunen eller fylkeskommunen med mindre meldingen er åpenbar grunnløs

Skolens handlingsplan angir pliktene de ansatte har om melde fra ved kjennskap til eller mistanke om slike forhold blant skolens ledelse. Dette skal i noen tilfeller meldes direkte til fylkeskommunen. Revisor vurderer at handlingsplanen fortsatt er i tråd med den nye opplæringsloven på disse punktene.

Både lærerne og rektor gir uttrykk for at ansatte vil melde fra til rektor dersom en voksen krenker en elev. Revisor har gjennom intervjuene spurt om det har vært slike alvorlige hendelser som rektor og lærerne kjenner til, revisor har i den forbindelse ikke blitt kjentgjort at slikt har forekommet. Av redegjørelsene fremgår det også at rektor vil melde fra om slike tilfeller til kommunalsjef dersom en ansatt ved skolen krenker en elev.

Dersom en ansatt ved skolen får mistanke eller kjennskap til at en i ledelsen krenker en elev, skal dette meldes til kommunen eller fylkeskommunen direkte

Sammenholdt med informasjonen tilknyttet det ovennevnte revisjonskriteriet finner vi det godtgjort at skolens ansatte vil forholde seg til bestemmelsene.

Rektor skal sørge for at skolens elever, eller foreldrene til elevene, blir gitt mulighet til å melde fra om krenkelser til statsforvalter etter dette er tatt opp med rektor

Gjennomgangen av elevmapper viser at foreldre og elever er gjort kjent med muligheten for å melde fra til statsforvalter om slike saker. Denne delen av undersøkelsen viser at statsforvalteren har vært involvert i minst en av de gjeldende sakene.

Sett i sammenheng med den øvrige informasjonen i undersøkelsen som viser at det er informasjonsflyt mellom skole og hjem, finner vi det sannsynliggjort at rektor har som praksis å opplyse foreldre om mulighetene til å melde fra til statsforvalter.

Revisor vurderer at revisjonskriteriet er oppfylt.

6. Oppsummering og konklusjon

I hvilken grad sikrer kommunen et trygt og godt skolemiljø for elevene?

Denne undersøkelsen viser at Flesberg kommune gjennom skolen har faglige systemer og formaliserte rutiner som skal sikre et trygt og godt skolemiljø for elevene.

Så langt revisjonen har kunnet gå finner vi det godt gjort at skolen i hovedsak har en god dekning av lærere og andre ressurspersoner som blant annet skal bidra til forsvarlig undervisning og sikring av et trygt og godt skolemiljø. Dette være seg i klasserommet, skolegården, og på andre arenaer som er av relevans for elevenes hverdag i skoletid. Således forsøker de ansatte å følge med på mobbing via digitale plattformer, men de erkjenner at dette kan være vanskelig å oppdage. Vi vurderer at de ansatte jobber aktivt med å skape et godt skolemiljø på hele skolen, og at elevene blir involvert i slike prosesser. Undersøkelsen viser at de voksne følger med og griper inn.

Revisjonen konkluderer med at kommunen til dels lykkes med å sikre et trygt og godt skolemiljø for elevene på Flesberg skole. Den samlede informasjonen tilsier at det er forholdsvis lite mobbing, og jevnt over et godt skolemiljø. Samtidig viser også Elevundersøkelsen at den rapporterte trivselen stort sett er god. Likevel gjelder ikke dette for alle elevene, da noen opplever til dels alvorlige tilfeller av mobbing. Det har sågar vært tilfeller hvor noen har hatt tiltaksplan over lengre tid uten at mobbingen har opphørt.

7. Anbefalinger

Med bakgrunn i vår gjennomgang vil vi anbefale kommunedirektøren i Flesberg kommune å i stor grad videreføre dagens arbeid med psykososialt skolemiljø. Samtidig vil anbefale følgende tiltak for å videreutvikle og forbedre dette arbeidet:

- Vurdere tiltak som kan forbedre samhandlingen der det er utfordringer i kontakten mellom skole og hjem
- Sørge for en styrket kommunikasjonen innad i lærerkollegiet, med hensyn til å gripe inn mot mobbingen
- Styrke oppfølgingen av særskilt sårbare elever

Ski/Drammen, den 27. januar 2025

Ann Heidi Jebsen
Oppdragsansvarlig
forvaltningsrevisor

Jørund Sagedal
Prosjektleder - forvaltningsrevisor

Even Tveter
Prosjektmedarbeider –
forvaltningsrevisor

Referanser

LOV-2023-06-09-30. *Lov om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)*.
Ikrafttredelse 1. august 2024.

Dokumenter fra Flesberg kommune/med flere:

- Handlingsplan for inkludering. Oppvekstetaten i Flesberg kommune
- Strategiplan for barn og unges oppvekst i Numedal. 2024-2030.

www.flesberg.kommune.no

Utdanningsdirektoratet:

- <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/fremme-et-godt-skolemiljo-og-forebyggekrenkelsesrelasjoner/>

RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon, fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020,

https://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/RSK_RevisjonsStandard_Kommune/RSK_001_Standard_for_forvaltningsrevisjon_200812.pdf

Vedlegg 1 – Uttalelse fra kommunedirektøren

Kommunedirektørens uttalelse til rapport, datert 27. januar 2025

Fra: Jon Gjæver Pedersen <jongjaever.pedersen@flesberg.kommune.no>

Sendt: mandag 27. januar 2025 12:14

Til: Jørund Sagedal <jorsag@vkrevisjon.no>

Emne: SV: Forvaltningsrevisjonsrapport "Psykososialt skolemiljø" - til kommunedirektørens uttalelse

Hei,

Har ingen kommentarer utover det som allerede er sendt inn fra rektor.

Vennlig hilsen

Jon Gj. Pedersen
kommunedirektør

Vedlegg 2 – RSK 001 – Standard for forvaltningsrevisjon

Nedenfor følger et kort resyme av RSK 001¹⁴, med de viktigste punktene som skal følges.

Fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for forvaltningsrevisjoner med oppstartsbrev sendt etter 30.09.2020.

Standarden er bygget opp med 34 punkter bestående av grunnleggende prinsipper og revisjonshandlinger i forvaltningsrevisjon, hvor noen er anbefalinger og noen er obligatoriske krav. Standarden fastsetter normer for planlegging, gjennomføring og rapportering av forvaltningsrevisjon i kommuner, fylkeskommuner og i (fylkes)kommunalt eide selskap.

Gjennomføring av forvaltningsrevisjon er en lovpålagt oppgave i kommuner og fylkeskommuner¹⁵, og kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon. Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Denne skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering, og den skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger. Forvaltningsrevisjon skal ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer.

Krav til revisor:

Det skal utpekes en oppdragsansvarlig for hvert oppdrag i forvaltningsrevisjon, og denne er ansvarlig for å påse at standardens krav er oppfylt. Oppdragsansvarlig revisor skal sikre at forvaltningsrevisjonen gjennomføres med tilstrekkelig kunnskap om og ferdigheter i relevante metoder, og med tilstrekkelig kunnskap om temaet som revisjonen omhandler. Revisor skal være uavhengig og objektiv ved utførelsen av sine oppgaver.

Bestilling og problemstilling:

Forvaltningsrevisjonen skal gjennomføres i samsvar med kontrollutvalgets bestilling, og revisor skal vurdere om kontrollutvalgets bestilling lar seg gjennomføre. Revisor skal forsikre seg om at kontrollutvalget og revisor har lik forståelse av oppdraget, at rammene er tilstrekkelig klarlagt, og om nødvendig avklare bestillingen med kontrollutvalget.

Revisor skal sikre at det utarbeides problemstillinger som er tilstrekkelig konkretisert og avgrenset til å kunne besvares, og at de er egnet til å besvare kontrollutvalgets bestilling. Dersom det er behov for å endre problemstillinger underveis slik at det kan ha betydning for gjennomføringen av oppdraget, skal dette avklares med kontrollutvalget.

Revisor skal utarbeides en skriftlig prosjektplan for hver forvaltningsrevisjon, som redegjør for problemstillinger, revisjonskriterier eller grunnlaget for disse, og metodebruk.

Revisjonsdialogen:

Revisor skal iverksette tiltak som er egnet til å sikre god dialog med revidert enhet, øvrige involverte og andre relevante aktører. Senest før datainnsamling starter skal revisor sende oppstartsbrev til kommunedirektøren (alt. selskapet). Som hovedregel skal det avholdes oppstartsmøte hvor det redegjøres for bakgrunn, problemstillinger, revisjonskriterier, informasjonsbehov og planlagt gjennomføring av forvaltningsrevisjonen.

Punkt	Innhold
	Innledning
1-3	Krav til revisor
4-8	Bestilling og problemstilling
9-13	Revisjonsdialogen
14-15	Revisjonskriterier
16-19	Metode og data
20-22	Vurderinger og konklusjoner
23	Anbefalinger
24-28	Rapport
29-31	Dokumentasjon
32-34	Kvalitetssikring og kvalitetskontroll

¹⁴ Fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for forvaltningsrevisjoner med oppstartsbrev sendt etter 30.09.2020.

¹⁵ LOV 2018-06-22 nr 83, Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven), syvende del, kapittel 22 til 26, §§ 22-1 til 26-1

Utkast til rapport skal sendes kommunedirektøren (alt. selskapet som er gjenstand for forvaltningsrevisjon), og uttalelsen skal fremgå av rapporten i sin helhet. Endelig rapport skal oversendes kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren (alt. selskapet).

Revisjonskriterier:

Med utgangspunkt i problemstillinger skal revisor etablere revisjonskriterier utledet fra autoritative eller anerkjente kilder innenfor det reviderte området. Kildene skal presenteres for revidert enhet, som skal gis anledning til å komme med innspill. Revisjonskriteriene skal være relevante, konkrete og i samsvar med de kravene som gjelder for revidert enhet innenfor den aktuelle tidsperioden.

Metode og data:

Revisor skal sikre dataenes relevans (gyldighet, validitet) for problemstillingen, og datainnsamlingen skal gjennomføres på en måte som sikrer dataenes pålitelighet (reliabilitet). Metodevalg skal begrunnes og eventuelle svakheter i datamaterialet skal synliggjøres. Det skal innhentes data i tilstrekkelig omfang til å kunne gjøre vurderinger og svare på problemstillingene. Data som er fremkommet muntlig skal nedtegnes skriftlig og bekreftes av kilden. Personopplysninger skal behandles i tråd med kravene i personopplysningsloven.

Vurderinger, konklusjoner og anbefalinger:

Revisor skal vurdere innsamlede data opp mot revisjonskriteriene, og dersom det avdekkes vesentlige avvik skal det komme tydelig frem i rapporten. Vurderinger må være objektive, og med bakgrunn i disse skal revisor konkludere i forhold til problemstillingene.

Anbefalinger er ikke obligatorisk, men skal gis der dette er hensiktsmessig ut fra data, vurderinger og konklusjoner. Anbefalinger skal ikke gis i form av detaljerte løsninger.

Rapport:

Det skal skrives rapport til hvert forvaltningsrevisjonsprosjekt, og rapporten skal utformes så leservennlig som mulig med hensyn til språk og struktur.

Rapporten skal vise sammenhengen ("den røde tråden") mellom problemstillinger, revisjonskriterier, innsamlede data, vurderinger, konklusjoner og eventuelle anbefalinger, og det skal være et klart skille mellom hva som er presentasjon av data (fakta) og hva som er revisors vurderinger. Praksis eller tilstand innen det reviderte området skal beskrives i et omfang som i tilstrekkelig grad underbygger revisors vurderinger og konklusjoner.

Dokumentasjon:

Forvaltningsrevisjon skal dokumenteres på en måte som er tilstrekkelig til å gi en totalforståelse av utførelsen av prosjektet, og til å underbygge revisors vurderinger og konklusjoner. Forhold som tilsier at det kan foreligge misligheter eller feil, skal dokumenteres særskilt. Det samme gjelder dersom det avdekkes åpenbare brudd på annet regelverk enn det som inngår i revisjonen. Dokumentasjon skal oppbevares i minst 10 år.

Kvalitetssikring og system for kvalitetskontroll

Utførelse av forvaltningsrevisjon skal kvalitetssikres, og denne skal dokumenteres. Den skal sikre at undersøkelse og rapport har nødvendig faglig og metodisk kvalitet og følger denne standard.

Revisjonsenheten skal dokumentere et system for kvalitetskontroll.

Vedlegg 3 – Metode

Prinsipper for metodebruk i forvaltningsrevisjon følger av "RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon" ¹⁶ som er vedtatt av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF). Denne bygger i stor grad på samfunnsvitenskapelig metode om etterprøvbarehet av funn, og rettslige prinsipper om at revidert enhet skal kunne få frem sitt syn (kontradiksjon) ut fra vår gjennomgang og vurdering av område vi ser på.

Sett i lys av en forvaltningsrevisjons begrensede ressursramme, samt hensiktsmessigheten i forhold til dens formål, er dokumentasjonen og sikring av denne ikke så omfattende som kravene som settes til vitenskapen og domstolene. Ut fra en vitenskapelig og filosofisk side er det ingen informasjon/dokumentasjon som er helt objektiv eller kilde som er 100% pålitelig.

I forvaltningsrevisjon tilstreber vi at vurderinger og anbefalinger skal gjøres på et objektivt og etterprøvbart grunnlag. Ofte er problemstillingene i en forvaltningsrevisjon mer lukkede og definerte enn forskning og etterforskning. Dette påvirker også våre valg av metode. En av hovedhensiktene med forvaltningsrevisjon er å få til læring og endring om det vurderes behov for dette. Ofte vil dette også skje gjennom prosessen når vi gjennomfører en forvaltningsrevisjon. Ved at det settes fokus på et tema og/eller område, vil ofte den reviderte selv se behov for endring.

Det å pålegge endring er en politisk prosess som er gjenstand for saksbehandling. Av den grunn vil ikke våre vurderinger få direkte virkning for å sette i gang endringsprosesser. Gjennom å fremme vurderinger, og eventuelt anbefalinger, som er relevante for problemstillingene søker vi å bidra til utvikling i den reviderte enhet.

I prosjekter kan vi benytte oss av kvalitative og kvantitative metoder ¹⁷. Kvalitativ metode vektlegger forståelse og analyse av sammenhenger i en prosess hos den enkelte. De er viktige for å utvikle bedre forståelse av individer, i forhold til for eksempel motivasjon, følelser, holdninger og kognitive prosesser. Kvantitativ metode består av opptelling av fenomener eller kjennetegn ved en gruppe individer. Det brukes for å analysere et stort antall enheter, som for eksempel land, personer eller bedrifter. Kvalitative og kvantitative metoder er supplerende metoder som ikke kan erstatte hverandre.

Eksempler på aktuelle metoder for innsamling og analyse av informasjon / fakta ved forvaltningsrevisjon:

- Dokumentanalyse
- Samtaler / intervju / gruppeintervju
- Spørreundersøkelser
- Statistiske analyser
- Trendanalyser
- Økonomiske analyser (som regnskapsanalyse)
- Case
- Scenarioanalyse
- Observasjon

¹⁶ Vedlegg 2 – RSK 001 – Standard for forvaltningsrevisjon

¹⁷ Store norske leksikon – https://snl.no/kvalitativ_metode og https://snl.no/kvantitativ_metode

I denne revisjonen har vi i hovedsak benyttet følgende metode:

Dokumentanalyse

Dokumentanalyse består av å hente informasjon fra planer, rapporter, rutiner, vedtak, referater og lignende.

Styrkene ved dokumentanalyse er at informasjonen er skriftlig, og i mange tilfeller har flere personer vært involvert i utarbeidelsen av den. Er dokumentasjonen utarbeidet av den reviderte kan den antas å ha stor grad av pålitelighet. Er dokumentasjonen utarbeidet av, eller på vegne av, noen med en saksinteresse, er det grunn til å være mer forsiktig i bruken av dem.

Dokumentanalyse er ofte hensiktsmessig i forvaltningsrevisjon, siden det ofte finnes mange dokumenter med relevante data for våre undersøkelser. Svakheten er at dokumentanalyse i seg selv bare fanger opp det som er skriftlig dokumentert. For å motvirke dette vil dokumentanalyse ofte benyttes i kombinasjon med andre metoder.

Samtaler / intervju / gruppeintervju

Samtaler, intervju og/eller gruppeintervju egner seg godt til å undersøke åpne, beskrivende problemstillinger, og særlig der det er begrenset med skriftlig informasjon / dokumentasjon.

Utfordringer er å vurdere om det i tilstrekkelig grad gir et helhetlig og «korrekt» bilde av virkeligheten. Utvalgets størrelse og hvordan man velger ut hvem som skal intervjues vil ha betydning for påliteligheten.

Ved gjennomføring av intervjuer skal det føres referat fra samtalen, og de som er intervjuet skal i ettertid verifisere at referatet gir en riktig fremstilling av deres syn på et tema og/eller område.

Statistiske analyser

Statistikk dreier seg om analyse av tallfestede dataobservasjoner, og er et sentralt verktøy når man skal analysere kvantitative data. Det er også egnet for å analysere data der hvor man kan etablere sammenlignbare størrelser som kan kvantifiseres.

Den enkle formen for statistikk er beregninger som gjennomsnitt, median og prosentandeler. Den mer teoretiske delen er basert på sannsynlighetsteori, hvor begreper som tilfeldighet og usikkerhet står sentralt.

Det finnes flere ulike tilnærminger for statistisk analyse, og disse ulike tilnærmingene er ofte overlappende og brukes ofte om hverandre.

- Deskriptiv statistikk presenterer data gjennom tall og figurer, som eksempelvis gjennomsnitt, standardavvik, korrelasjon, histogrammer og spredningsplott.
- Statistisk inferens søker å trekke konklusjoner om populasjonen basert på et utvalg som er heftet med usikkerheter gjennom bruk av modeller. Dette deles ofte inn i hovedområder som estimeringsteori, statistisk hypotesetesting og statistisk beslutningsteori.
- Eksplorativ statistikk er en tilnærming som prøver å analysere data for å finne hypoteser som kan testes. Disse metodene kan basere seg på enkel manuell gransking av tall og figurer, eller mer beregningsmessige metoder som for eksempel clusteranalyse.

Vedlegg 4 – Utledning av revisjonskriterier

Undersøkelsen har følgende problemstilling:

- ***I hvilken grad sikrer kommunen et trygt og godt skolemiljø for elevene?***

For problemstillingen har revisjonen utledet revisjonskriterier. Kriteriene er ikke nødvendigvis uttømmende for ethvert krav som stilles til alle sider av ved arbeidet for å sikre et trygt og godt skolemiljø i Flesberg kommune. Kriteriene er oppstilt etter revisjonens vurdering av hva som er det sentrale, basert på en vurdering av virksomhetens egenart og regelverket den forvalter.

Problemstillingene og de utledede revisjonskriteriene er omtalt samlet i kapittel 3.

Kilder og begrunnelse:

LOV-2023-06-09-30. *Lov om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)*. Ikrafttredelse 1. august 2024.

Kapittel 10 Det beste for eleven, medverknad, skoledemokrati, foreldresamarbeid, skolereglar og plikt til å delta

§ 10-1. Det beste for eleven

Ved handlingar og avgjerder som vedkjem elevar, skal kva som er best for eleven, vere eit grunnleggjande omsyn.

§ 10-2. Elevane sin rett til medverknad

Elevane har rett til medverknad i alt som gjeld dei sjølve etter denne lova, og har rett til å ytre meiningane sine fritt. Elevane skal bli høyrde, og det skal leggjast vekt på meiningane deira etter alder og modning.

Revisors kommentar til §§10-1 og 10-2; Som det fremgår ovenfor omhandler disse delparagrafene alle forhold gjeldende for elevens skolehverdag. Dette omfatter både læringsmiljø og skolemiljø. Av relevans for denne forvaltningsrevisjonen vil revisjonskriteriet i utgangspunktet være avgrenset til å omhandle psykososialt skolemiljø.

Av disse ovennevnte paragrafene kan vi utlede følgende revisjonskriterium:

- Rektor skal sørge for at eleven får uttale seg om alle forhold av relevans for sitt skolemiljø

Kapittel 12 Skolemiljøet til elevane

§ 12-1. Verkeområde for kapittelet

Dette kapittelet gjeld for skolen, leksehjelpordninga og skolefritidsordninga.

§ 12-2. Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, inkludering, trivsel og læring.

§ 12-3. Nulltoleranse og førebyggjande arbeid

Skolen skal ikkje godta krenkjande oppførsel, som til dømes mobbing, vald, diskriminering og trakassering.

Skolen skal arbeide kontinuerleg for at alle elevane skal ha eit trygt og godt skolemiljø.

§ 12-4. Plikt til å sikre eit trygt og godt psykososialt skolemiljø (aktivitetsplikt og dokumentasjonsplikt)

Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på korleis elevane har det, og om mogleg gripe inn dersom nokon krenkjer ein elev.

Alle som arbeider på skolen, skal melde frå til rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Det gjeld også når ein elev seier sjølv at ho eller han ikkje har det trygt og godt. Skolen skal snarast undersøkje saka og rette opp situasjonen med eigna tiltak. Rektor skal melde frå til kommunen eller fylkeskommunen i alvorlege tilfelle.

Skolen skal lage ein skriftleg plan for tiltaka i ei sak. I planen skal det stå

- a. kva problem tiltaka skal løyse
- b. kva tiltak skolen har planlagt
- c. når tiltaka skal gjennomførast
- d. kven som skal gjennomføre tiltaka
- e. når tiltaka skal evaluerast

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til andre ledd, i den forma og det omfanget som er nødvendig.

Av disse ovennevnte paragrafene kan vi utlede følgende revisjonskriterier:

- Rektor skal sørge for at skolen har systemer og rutiner som sikrer at alle som arbeider på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø
- Rektor skal sørge for at skolens ansatte griper inn mot mobbing eller andre krenkelses så langt det er mulig
- Rektor skal sørge for at alle som arbeider ved skolen melder fra om mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø
- Skolen skal igangsette undersøkelser når det er mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø
- Skolen skal utarbeide og gjennomføre en skriftlig tiltaksplan i tråd med opplæringslovas § 12-4 tredje ledd når en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

§ 12-5. Skjerpa plikt til å melde frå dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev

Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, krenkjer ein elev, skal vedkommande straks melde frå til rektor. Rektor skal melde frå til kommunen eller fylkeskommunen, med mindre meldinga er openbert grunnlaus.

Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein i leiinga ved skolen krenkjer ein elev, skal vedkommande melde frå til kommunen eller fylkeskommunen direkte.

Av dette kan vi utlede følgende revisjonskriterier:

- Ansatte ved skolen skal straks melde fra til rektor ved mistanke eller kjennskap til at en annen ansatt krenker en elev. Rektor skal melde fra om dette til kommunen eller fylkeskommunen med mindre meldingen er åpenbar grunnløs
- Dersom en ansatt ved skolen får mistanke eller kjennskap til at en i ledelsen krenker en elev, skal dette meldes til kommunen eller fylkeskommunen direkte

§ 12-6. Statsforvaltaren si handheving av plikta til å sikre eit trygt og godt psykososialt skolemiljø i enkeltsaker

Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til statsforvaltaren etter at saka er tatt opp med rektor.

Statsforvaltaren skal avgjere om plikta til å rette opp situasjonen med eigna tiltak etter [§ 12-4](#) andre ledd og plikta til å lage ein skriftleg plan etter [§ 12-4](#) tredje ledd er oppfylt. Dersom saka ikkje er tatt opp med rektor, det er under ei veke sidan ho vart tatt opp eller eleven ikkje lenger går på den aktuelle skolen, skal statsforvaltaren avvise saka, om det ikkje er særlege grunnar til å behandle ho.

Kommunen og fylkeskommunen skal utan hinder av lovfesta teieplikt leggje frem alle opplysningar som statsforvaltaren meiner må til for å greie ut saka.

Kjem statsforvaltaren til at skolen ikkje har oppfylt plikta til setje inn eigna tiltak etter [§ 12-4](#) andre ledd eller plikta til å lage ein skriftleg plan etter [§ 12-4](#) tredje ledd, kan statsforvaltaren påleggje kommunen eller fylkeskommunen å rette forholdet. Dersom saka elles vil bli unødig forseinka, eller dersom det er grunn til å tru at kommunen eller fylkeskommunen ikkje kjem til å rette forholdet, kan statsforvaltaren vedta kva skolen skal gjere for at eleven skal få eit trygt og godt skolemiljø. Statsforvaltaren kan vedta reaksjonar etter skolereglane, jf. [§ 10-7](#), eller vedta at ein elev skal byte skole, jf. [§ 13-2](#).

Avgjerda til statsforvaltaren er eit enkeltvedtak. Statsforvaltaren skal setje ein frist for gjennomføringa av vedtaket og følgje opp saka.

Av dette kan vi utlede følgende revisjonskriterium:

- Rektor skal sørge for at skolens elever, eller foreldrene til elevene, blir gitt mulighet til å melde fra om krenkelser til statsforvalter etter dette er tatt opp med rektor

Vi kan kommuner

Viken kommunerevisjon IKS

Org.nr.: 985 731 098 MVA

post@vkrevisjon.no | vkrevisjon.no

Hovedkontor - Drammen

Postadresse: Postboks 4197, 3005 Drammen

Besøksadresse: Øvre Eiker vei 14, 3048 Drammen

Avdelingskontor - Hønefoss

Postadresse: Postboks 123, Sentrum, 3502 Hønefoss

Besøksadresse: Osloveien 1, 3511 Hønefoss

Avdelingskontor - Follo

Postadresse: Postboks 173, 1401 Ski

Besøksadresse: Parkaksen 7, 1400 Ski

Avdelingskontor - Hallingdal

Besøksadresse: Alfarsegen 117, 3540 Nesbyen

